

Αθήνα, 16.09.2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους Υπουργούς

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Υποδομών και Μεταφορών

Θέμα: Επιτακτική ανάγκη επανεξέτασης της νέας χάραξης του Β.Ο.Α.Κ. στην περιοχή Αρκαδίου Ρεθύμνου – Αξιολόγηση εναλλακτικής λύσης με συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων.

Η κατασκευή και ο εκσυγχρονισμός του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (ΒΟΑΚ) συνιστά αδιαμφισβήτητο ένα από τα πλέον κρίσιμα, αναπτυξιακά και εθνικής σημασίας έργα υποδομής για την Κρήτη. Η ανάγκη για έναν σύγχρονο, υψηλών τεχνικών προδιαγραφών και ασφαλή οδικό άξονα αποτελεί διαχρονικό, καθολικό και επιτακτικό αίτημα. Ουδείς αμφισβητεί την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης του έργου που θα διευκολύνει την καθημερινότητα, θα μειώσει τα τροχαία ατυχήματα και θα δώσει νέα ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα του νησιού. Ωστόσο, ο σχεδιασμός υλοποίησης ενός τόσο μεγάλου έργου οφείλει να διέπεται από τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, της ορθολογικής χωροταξίας και της προστασίας του φυσικού, παραγωγικού και πολιτιστικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση του τμήματος που διέρχεται ανατολικά, από την πεδινή ζώνη του Αρκαδίου στο Ρέθυμνο, η ανακοίνωση της επικείμενης έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών κατόπιν των πρόσφατων δικαστικών εξελίξεων, έχει προκαλέσει σφοδρές αντιδράσεις στην τοπική κοινωνία. Κάτοικοι και συλλογικοί φορείς της περιοχής, εξέφρασαν την έντονη αντίθεσή τους στη συγκεκριμένη νέα χάραξη, προσφεύγοντας πρόσφατα με αναφορά τους στα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος και την Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το κεντρικό σημείο τριβής εστιάζεται στο ότι η προτεινόμενη νέα χάραξη τέμνει εγκάρσια μια από τις πιο εύφορες, παραγωγικές και ιστορικά αποτυπωμένες αγροτικές περιοχές του Νομού Ρεθύμνου. Η πεδινή ζώνη του Αρκαδίου χαρακτηρίζεται από εκτεταμένες καλλιέργειες ενώ μεγάλο τμήμα της κατατάσσεται σε καθεστώς γης υψηλής παραγωγικότητας. Σύμφωνα με τα στοιχεία θα συνεπάγεται την καταστροφή περίπου 13.000 ελαιόδεντρων μεταξύ αυτών και αιωνόβιων δένδρων. Η απώλεια αυτή συνιστά ένα καίριο πλήγμα στον πρωτογενή τομέα της περιοχής, αφαιρώντας έσοδα από οικογένειες που βιοπορίζονται επί δεκαετίες από τη γεωργία. Παράλληλα με την παραγωγική ζημία, εγείρονται σοβαρότατα ζητήματα αλλοίωσης του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου που διακρίνεται για το ιδιαίτερο ανάγλυφο. Η κατασκευή της νέας οδικής αρτηρίας προβλέπει τη δημιουργία εκτεταμένων τεχνικών έργων, υψιπέδων επιχωμάτων και ορυγμάτων, τα οποία σε ορισμένα σημεία εκτιμάται ότι θα διαμορφώσουν ένα τεχνητό ανάγλυφο ύψους έως και 18 μέτρων. Ενώ σοβαρές ανησυχίες προκαλεί η υδραυλική και η υδρολογική διάσταση του έργου καθώς η γεωμορφολογία της περιοχής, με τις φυσικές κλίσεις προς τη θάλασσα και το δίκτυο των ρεμάτων, απαιτεί τεκμηριωμένο σχεδιασμό για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων. Οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινωνίας επισημαίνουν την απουσία ολοκληρωμένης προμελέτης αποχέτευσης και αποστράγγισης στο πλαίσιο της εγκεκριμένης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και έλλειψη επαρκούς υδραυλικού ελέγχου των προβλεπόμενων τεχνικών έργων. Σε μια εποχή όπου τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι έντονες βροχοπτώσεις εκδηλώνονται με αυξημένη συχνότητα, η αποδιοργάνωση της φυσικής απορροής των υδάτων χωρίς τις κατάλληλες υδραυλικές εγγυήσεις ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την πρόκληση πλημμυρικών φαινομένων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρχικού σχεδιασμού του 2019, αναφέρεται πως είχε εξεταστεί και προκριθεί η λύση της αναβάθμισης, εκσυγχρονισμού και διαπλάτυνσης του υφιστάμενου ΒΟΑΚ. Η συγκεκριμένη πρόταση αξιοποιούσε τις ήδη απαλλοτριωμένες ζώνες πλάτους περίπου 40 μέτρων, ελαχιστοποιώντας την ανάγκη για νέες κατασχέσεις και καταστροφές παραγωγικής γης, περιορίζοντας δραστικά το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και αποτρέποντας την αποψίλωση των χιλιάδων ελαιόδεντρων. Με βάση όλα τα

παραπάνω η αρνητική απάντηση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για επανεξέταση της λύσης χάραξης όπως αυτή είχε διαμορφωθεί το 2019 δημιουργεί εντυπώσεις και γεννά εύλογες απορίες στους πολίτες.

Έχοντας τα παραπάνω δεδομένα και λαμβάνοντας υπόψη και τις ανησυχίες που έχουν εκφράσει πολίτες και φορείς για την χάραξη του ΒΟΑΚ και στην δυτική πλευρά του νομού πρέπει να σημειωθεί ότι η κατασκευή του έργου, που όπως έχουμε σημειώσει είναι αναγκαία, θα πρέπει να λάβει υπόψη όλες τις παραμέτρους που επηρεάζουν το περιβάλλον, την οικονομία, τα πολιτισμικά μνημεία, την αγροτική παραγωγή και φυσικά τον κοινωνικό αντίκτυπο που θα έχει η χάραξη και η κατασκευή του.

Επειδή η ευρωπαϊκή νομοθεσία, μέσω της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2014/52/ΕΕ, επιβάλλει την εξαντλητική, διαφανή και αντικειμενική αξιολόγηση όλων των εναλλακτικών λύσεων σχεδιασμού για μεγάλα έργα υποδομής, με συγκριτική στάθμιση των άμεσων και έμμεσων περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Επειδή οι νέες κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία του εδάφους, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη μείωση της καθαρής κατανάλωσης γης καθιστούν επιτακτική την αποφυγή περιπτώσεων καταστροφών φυσικών πόρων όταν υπάρχουν τεχνικά εφικτές εναλλακτικές.

Επειδή η τοπική κοινωνία του Ρεθύμνου δεν ζητά την ακύρωση του ΒΟΑΚ, αλλά την κατασκευή του με όρους περιβαλλοντικής και τεχνικής πληρότητας και σεβασμού στον τόπο και τους ανθρώπους του.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός

1. Ποιοι είναι οι λόγοι εγκατάλειψης την αρχικής σχεδίασης του 2019 για την αναβάθμιση και διαπλάτυνση του υφιστάμενου ΒΟΑΚ εντός της ήδη απαλλοτριωμένης ζώνης των 40 μέτρων στην περιοχή του Αρκαδίου;

2. Ποια ήταν τα αποτελέσματα της συγκριτικής μελέτης αξιολόγησης μεταξύ της υφιστάμενης οδού και της νέας χάραξης όσον αφορά την κατανάλωση γης

υψηλής παραγωγικότητας, το κόστος απαλλοτριώσεων και το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα;

3. Πώς κρίνετε την επάρκεια της υδρολογικής και υδραυλικής τεκμηρίωσης της εγκεκριμένης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και με ποια τεχνικά έργα θα διασφαλίζεται η πλήρης αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής καθώς και η εναρμόνιση του έργου με την ευρωπαϊκή Οδηγία 2007/60/EK για τις πλημμύρες;

4. Ποια συγκεκριμένα μέτρα προβλέπονται για την προστασία και τη διάσωση του φυτικού κεφαλαίου της περιοχής, ειδικότερα δε για τα 13.000 ελαιόδεντρα και τα μνημειακά δένδρα που απειλούνται με αποψίλωση, υπάρχει σχεδιασμός για την αποζημίωση των πληγέντων παραγωγών;

5. Ποια είναι η θέση σας απέναντι στην αναφορά που κατατέθηκε από τους φορείς και τους κατοίκους του Ρεθύμνου προς τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Επιτροπή Αναφορών Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και αν προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει σε προσωρινή αναστολή των εργασιών στο συγκεκριμένο τμήμα προκειμένου να υπάρξει επανεξέταση της δυνατότητας βελτιωτικών τροποποιήσεων της χάραξης.

6. Στην αρνητική απάντηση του Υπουργείου για επανεξέταση της προηγούμενης λύσης έχουν ληφθεί υπόψη οι περιβαλλοντικές συνέπειες αλλά και οι συνέπειες στην κοινωνική συνοχή και πώς έχουν αξιολογηθεί αυτές;

Ο ερωτών Βουλευτής

Ευάγγελος Αποστολάκης